

Po pošti prejemnik:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13, —
četrt : 6, 50
mesec : 2, 20

V upravnštvu prejemnik:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10, —
četrt : 5, —
mesec : 1, 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1, 17

Izhajava vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 267.

V Ljubljani, v sredo 20. novembra 1901.

Letnik XXIX.

Državni zbor.

Dunaj, 19. nov. 1901.

Cesar o parlamentu.

Cesar je zadnjič podpredsedniku Kaiserju in včeraj zopet dvema poslancema izrazil svojo nezadovoljnost o nedelavnosti drž. zbora. Poljskemu poslancu vitez Gniwoszu se je prav trpko pritožil, da delo tiči, in namignil, naj bi zbornica preuredila, to je, poostriala opravljanje proti raznim razvadam in zlorabam hišnega reda. In posl. baronu Wassilku iz Bukovine je rekel cesar mej drugim: Parlamentarne razmere so zopet jako resne. Tako ne sme dalje, ker je prežalostno. Mnogi poslanci nimajo dobre volje in poguma. Mora biti drugače, tako ne gre.

Te resne in odločne besede vladarjeve ne morejo biti brez uspeha. Vsi listi jih tolmačijo po svoje, vsak s svojega stališča. Nemci zavračajo krivdo na Čehe, a ti na Nemce. In danes se že kaže, da je vladarjev opomin zadal v živo. Zjutraj je krožila govorica, da se zbornica zaključila in vlada s § 14. uveljavi nov poslovni red. Nekaj ur pozneje se je ublažila mrzlična vročina.

Izjava nemške levice.

Sinoči so voditelji levičarskih klubov zborovali od 7. do 10. ure. Danes objavijo listi naslednjo izjavo:

V zboru načelnikov zastopane nemške stranke so se posvetovali, kako naj bi se preprečile velike ovire in težave parlamentarnih razmer, katere vsi čutimo in ki izvirajo iz narodno-političnih nasprotij na Češkem in Moravskem. Prepričane so se, da je mogoče pozitivno delo v zbornici le tedaj, ako se vse stranke v zbornici sporazume o načinu nadaljnjega parlamentarnega dela. Zato so sklenile, da dajo povod takemu sporazumljenju. Ne spuščamo se v strankarska razmotrivanja, ampak se sklicujemo samo na razloge, ki morajo biti danes skupni vsem narodom in volivcem.

Nobena stranka ne more biti danes gluha za resne opomine, ki odmevajo od vseh strani o gospodarskih razmerah. Vsaka

stranka je prepričana, da do danes ni bilo resnejšega trenutja v gospodarski zgodovini Avstrije. Dasi vsi narodi živo goje svoja narodna čustva, vendar se morajo vsi zavzeti tudi skrbi in odgovornosti za politično in gospodarsko bodočnost skupne domovine. Vsled tega je neumestno, da se množe jezikovne zahteve in narodno-politične težnje že z ozirom na to, da se takoj ne morejo izvršiti in da mejtem država škodo trpi.

Dvojno nalogo mora parlament izvršiti: najprvo rešiti državni proračun in ustvariti v zbornici razmere, da bode mogoče skleniti pogodbo z Ogri in trgovinske pogodbe.

Kar se tiče proračuna, je danes jasno, da je v takih razmerah pravočasna rešitev nemogoča. Pet tednov imamo še do Božiča. Niti dneva ne smemo zgubiti, da more odsek rešiti proračun ter zbornica dovoliti provizorij. Zato je nemogoče, da bi mogla zbornica sedaj presoditi po vsebini vsa mnogoštevilna vprašanja in zahteve. Če se vse stranke združijo, da odsek do Božiča reši proračun, je mogoče doseči ta namen. Zato nasvetujemo, naj vlada posreduje, da vse stranke sklenejo: Nujni predlogi naj se umaknejo; ako zbornica nima seje, naj proračunski odsek vsak dan zboruje in nadaljuje svoje delo; proračunski provizorij naj se brez prvega čitanja odkaze odseku.

Več truda pa bode treba, da se omogoči obravnava o ogerski nagodbi in trgovinskih pogodbah. Ko zbornica reši proračun, naj se snidejo deželni zbori. Mej tem časom pa naj se pripravlja pot za nadaljno delo. Ako ni mogoče, da bi se vlada mogla opirati na vse stranke, ako se obravnave o nagodbi ogradé z različnimi narodnimi zahtevami, potem ni upanja, da bi parlament mogel urediti gospodarsko razmerje mej državama polovicama. Treba je torej ustvariti razmere, da se vse stranke z vlado najdejo na naravnem temelju avstrijskih koristij. Nemške stranke so pripravljene, z vsemi močmi sodelovati na to, ter menijo, da je tedaj treba razgovarjati se o najvažnejših narodnih nasprotjih v duhu spravljivosti. Najprvo je treba reda v zbornici, da reši

proračun, ker od tega je odvisno delo, ki ga je sklenila zbornica v pomladanskem zasedanju. Torej najprvo proračun, potem razgovori o premirju.

To je torej ponudba nemških strank. To izjavo so opoludne načelniki dr. Funke, dr. Gross, princ Liechtenstein in baron Schwegel izročili ministerskemu predsedniku, ki se je zahvalil za »dobro voljo«. Ako imajo levičarji res dobro voljo, zakaj tratijo čas s praznimi nujnimi predlogi? Vsa izjava je le pesek v oči. Tri leta so uganjali divjo obstrukcijo in danes zavračajo odgovornost za vse zastanke in vse škode le na desnico. In to je glavni, ako ne edini namen nemške samohvale, ki govori iz izjave.

Danes je parlamentarna komisija češkega kluba sklenila, da na izjavo levičarskih strank odgovori s protizjavo, ki naj bi jo podpisali tudi češki konservativni veleposestniki in narodni socialci. Ali bo iz te moke kaj kruha, pokaže najbližja bodočnost.

Kongregacije.

Danes je zbornica nadaljevala razpravo o nujnosti predlogov proti kongregacijam. Prvi govornik socialni demokrat Schummeier je v psovkah proti katoliški veri in cerkvi še prekosil dr. Eisenkolba. Izrazil je razne protestanske pisatelje proti naukom katoliške cerkve, proti rimskemu papežu, proti redovom in osobito proti jezuitom. Mož pa s svojimi tiradami ni vlekel, kajti imel je komaj dvajset poslušavcev.

Poslanec Klofač je zopet predčital neko zmes, ki jo je nabral iz raznih pamfletov ali pa dobil iz kake mejnarodne framasonske pisarne.

Poslanec dr. Hruban, član našega »slovenskega središča«, je v daljšem govoru pobijal razne neutemeljene trditve, ki jih širijo liberalci v »političnih katekizmih«. Ako toliko liberalce bode v oči cerkveno premoženje, ki v Avstriji znaša okoli 332 milijonov, všteti vse cerkve, kapele, pokopališča itd., zakaj pa ti junaki ne vidijo Rotšilda, ki ima samo v Avstriji do 4000 mi-

lijonov, torej desetkrat več nego vsa cerkev?

In če se naj meja zapre francoskim kongregacijam, zakaj se isto nistoirilo proti protestanskim pastorm, ki po Avstriji z nemškim denarjem širijo le prusko kugo? Zakaj se n. pr. židom ne zaproduri pred nosom? Govornik je tudi obširno dokazoval, da vse gibanje »proč od Rima« nima toliko verskega značaja, nego le vsenemške, protiaustrijske težnje. Govorniku so Voenemci glasno ugovarjali, toda govornika to ni motilo. Koncem govora so mnogi poslanci čestitali govorniku, ki je res krepko in neustrašeno zagovarjal katoliško cerkev proti surovim napadom.

Dr. Gross je v imenu nemške napredne stranke izjavil, da glasujejo za nujnost prvih treh predlogov. Ob enem je prijemal naučnega ministra, zakaj na njegovo interpelacijo ni naravnost in odkrito odgovarjal, marveč se izgovarjal na razne naredbe.

Naučni minister dr. vitez Hartel je takoj odgovoril, da je ena sama ženska kongregacija v zadnjih dvih letih dobila dovoljenje za naselitev v Avstriji, a še ta se je premislila. Torej taki so strahovi, ki jih slikajo mejnarodni liberalci. — Prihodnja seja je v petek.

Po dokončanih volitvah.

(iz Hrvatske.)

Volitve so končane. Zedinjena opozicija je pretrpela hud poraz, morda hujši nego je sama mislila. Izgubila je polovico svojih poprejšnjih volivnih okrajev. Prišlo bo v sabor samo 13 opozicijskih poslancev; pravzaprav moremo računati le z 11, ker dva Frankovca bosta hodila svojo pot. Med temi 11 je pa Barčić divjak, ki bode v narodnih vprašanjih seveda vedno glasoval z opozicijo. Tako ima zedinjena opozicija le deset stalnih in zanesljivih poslancev, tedaj ravno toliko, da bode mogla stavljati samostalne predloge v saboru.

Kdor pozna odnošaje na Hrvatskem, se ni treba niti najmanje čuditi, da so se volitve tako izvršile, ter je še sploh čudno, da

LISTEK.

Sestra.

Maloruski spisal M. E. Marković, preložil J. I.

(Dalje.)

Naberem nekaj v lonček in ji dam. Žena se mi zahvali in odide.

Nevesta pa se zadere nad menoj:

»Če se bode tako gospodarilo«, je rekla, »se bode napravilo vse imetje! Tako bi se zlata gora razdalala.«

Kako je govorila, kako je govorila! ... Mamka božja milostljiva!

»Nevesta«, sem ji rekla, »jaz se nisem zaradi ničesar pritoževala proti vam, dokler sem kaj imela. Imate greh, ker mi sedaj skorjice kruha ne privoščite.«

Neham delati in grem z vrta.

Meni je bilo jako težko. In sklenila sem: »Proč pojdem in si poiščem službo« ... Spravim skupaj, kar sem imela: nekaj zvežem v zveženj, potem pa pokličem deco in ji ostalo razdelim. Imela sem toliko obleke, da sama nisem vedela, koliko, pa vse dobro, novo. Koliko je bilo platna, srajc, rut in oprsnikov! Deca se je razveselila; devoyke so si jele takoj obleko pomerjati: »Mi li dobro stoji, teta?« ... »Pa

meni?« ... »Kadar se omožim, denem na glavo ono le rdečo ruto«, je rekla, pa je še tako majhna kakor zaponka. Deca je čebljala okrog mene, meni je bilo pa tako težko, da nisem mogla besedice izpregovoriti. Solze so se mi lesketale v očeh. Deca je to zapazila ter me vprašala: »Draga tetka, zakaj ste žalostni? Ali vas je kdo užalil? Ali ste bolni?« ... Obkolili so me, kakor drobne ptičice. »Nikar ne jokajte!« so mi govorili in mi z ročicami oči pokrivali.

3.

Zvečer čujem, da gre brat. Jaz grem v stran in sedem v kot. On veselo pozdravi: »Zdravi, mali in sestra!« Za njim pride žena v koč. Posedejo k večerji ona dva in deca.

»Zakaj pa ti ne greš, sestra?«

»Hvala ti, brat, nočem.«

On živo pogleda mene, potem pa ženo in pokima z glavo:

»Žena«, izpregovori, »vidim, da si temu ti kriva. Ne žali sestre, sicer ti bode šketo v grehe.«

»Jaz nesrečnica! Sem li jaz morebiti tvoja dekla, da ne smem niti besedice izpregovoriti? Mučim li jaz tvojo sestro, ka-li? Saj sem resnico govorila!«

In ona preneha večerjati in odide iz hiše.

A starejša hčerka reče očetu:

»Ata, zakaj teta vedno joče? Tako joče, o Bog! Kaj ji je rekla mati?«

Brat je molčal in je samo hčerko pogladil po glavi. Po večerji pristopi k meni, sede poleg mene in mi reče:

»Sestra moja, nikar ne bodi žalostna, golobica! Dosedaj smo živeli lepo, tudi naprej moramo tako. Midva sva sama na svetu ... Odpusti moji ženi kako neumestno besedo, naredi mi to veliko ljubav, moja sestra draga!«

»Brat moj, golobček! Varuj me milostljivi Bog, da bi tebi hotela kaj reči! S čimur me je tvoja žena razžalila, to ji odpustim, samo težko mi je, brat moj! Pusti me, da se zjokam ... lažje mi bode.«

»Ne plakaj, sestrice, nikar!«

»Brat, zapusti vas moram«. On se je prestrašil.

»Pa kam hočeš iti?«

»Služit grem.«

»Kakšne misli imaš, sestra? Pomisli, za Boga!«

Prišel me je pregovarjati in privedel ženo; tudi ona me je prosila.

»Ne zapusti nas!«

Slišala je tudi deca. Bože, kako so prišli k meni, pa v jok!

»Naša draga tetica nas hoče zapustiti! Ne zapusti nas, saj bomo pridni, pa radi te bomo imeli!«

Če se vsem upiram, ali deci se ne morem ustavljati. Privijem male k sru pa zajokam. Brat je mislil, da sem se premislila, pa se mi je začel zahvaljevati:

»Hvala ti, sestra, ker mojo deco tako ljubiš. Ti bi bili brez tebe sirote, kakor brez rodne matere.«

Pa jaz sem še vedno mislila, da grem služiti.

Ležemo spat. Jaz nisem oči zatisnila: objele so me žalostne misli ter težka toga. Hudo mi je bilo, ko sem pomislila, da se bodem morala kakor dekla po svetu pobijati. Imela sem svoje posestvo, odrasla sem v blagostanju, a sedaj moram iti v svet, da si prislužim kosček kruha, in znabiti še v kaki slabi družini! Moram prestat dobro in slabo, moram se vsega privaditi. Spoznati hočem, kakšna je tujina. Pretrpeti hočem vsako bedo in nadiogo. Nikdo ne bode z menoj sočustvoval, nikdo ne bode sedel poleg mene, da žaluje z menoj, nikdo mi ne bode govoril iskrene ter mile besede.

(Dalje prih.)

je izvoljenih toliko opozicijonalcev. Nagli razpust sabora in hitri razpis volitev nista mogla tako porazno delovati na opozicijo, saj je bila vendar vsaj deloma pripravljena na volitve; le prava organizacija jej je manjkala; sicer pa tudi s to ne bi bila vspela proti Cromwellovej taktiki vladinih organov prigodom zadnjih volitev. Kaj se je vse počelo od vladine strani na korist mažaronskih kandidatov proti opozicijonalcem, o tem se bode seveda obširno razpravljalo v bodočem saborskem zasedanju, ker opozicijonalni časopisi morajo o tem molčati, če hočejo izhajati, saj jih radi takih spisov dan za dnem konfiscirajo. O kakšnej slobodi volivnega gibanja se na Hrvaškem sploh ne more govoriti. Opozicijonalci se niso smeli ganiti; za vladine kandidate pa je delal ves službeni aparat od občinskega pisarja do velikega župana pri vsem tem, da je že po volivnem redu na Hrvaškem polovica volivcev vladina.

Vseh volivcev ima na Hrvatskem do 60.000, tedaj 2½ % od vseh prebivancev. Od teh je činovnikov 8000, srbskih glasov 12.000, mažarskih in nemških 5000 in židovskih 3000. Po tem takem ima vlada 28.000 stalnih svojih privržencev, a kjer je bilo potrebno nekaj glasov za vladinega kandidata, tam so izbrisali iz listin opozicijonalne volivce; zato je letos oddanih sploh manje glasov nego pri zadnjih volitvah. Je li potem čudno, da je vladina stranka tako sijajno zmagala?

To ni čudno, pač pa to, da je prišlo v sabor še toliko opozicijonalnih kandidatov. Toda pri vsem tem tegotnem in neugodnem položaju, ki ga je imela opozicija nasproti mažaronske stranki, ne bi bila ona izgubila toliko mandatov, da je bila bolje organizirana in da ni takozvana hrvatska inteligenca tako strašno malomarna za narodno stvar.

To priznavajo zdaj sploh opozicijonalni časopisi. Organizacije je treba povsodi med kmeti in pri meščanih. Ni dovolj pisati po časopisih lepe članke in govoriti v saboru fulminantne govore, nego je potrebno podučiti narod, zakaj se gre pri volitvah. Moramo iskreno priznati, da hrvatska opozicija do zdaj ni resnobno mislila o tej stvari. Le redko kdaj se je pokazal hrvatski poslanec med svojimi volivci, da jim razjasni svoje stališče v saboru in da jim da priložnost, da se upoznajo z njim ter mu sami razložijo svoje potrebe. Narod hrvatski ni politično niti najmanjše izobražen in to je ravno uzrok, da je tudi tako nestalen, a inteligentni del njegov tudi breznačajen.

Res je, da na Hrvatskem ni one svobode glede zborovanja, kakor drugod, toda nekaj bi se dalo vendarle storiti v tem pogledu. Potem pa je treba narodu pomoči v gmetnem pogledu. Škoda, da ima agrarna banka toliko težav premagati in da tako malo marajo zanjo oni, ki so že po svojem zvanju dolžni narodu pomoči. Osnovanje te banke je neobhodno potrebno ter se s tem ne bi smelo dolgo odlašati, sicer zgubi opozicija do drugih volitev še več svojih dosedanjih privržencev med kmeti. Tako čaka tedaj opozicijo veliko dela, toda vstrašiti se tega ne sme.

Glavna njena naloga mora biti, da ohrani kmečki stan zase, ker tukaj more biti njena moč; pri sedanjih volitvah se je mogla prepričati, da s tako zvano inteligenco ne more računati. Sicer velja pa menda tudi za Hrvate, da traja vsaka sila le do vremena in da se bode tudi na Hrvatskem spremenil dosedanj zistem. A čim nastanejo slobodnejši odnosi, bo treba poskrbeti za novi volivni red, po katerem bodo mogli priti v sabor zares pravi narodni poslanci, kakršnih po današnjem volilnem zakonu ni mogoče izvoliti. Zato na delo vse, kar je še neodvisnega in domoljubnega življa, da se reši Hrvatska današnjega nedostojnega političnega stanja.

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. novembra.

Parlamentarna kriza rešena?

Z izjavo nemških levičarjev, katero je včeraj mej sejo poslanske zbornice ministrskemu predsedniku dr. Körberju podala deputacija nemških levičarskih strank, obstoječa iz poslancev: Schwegel, Der-

schatta, Funke in Liechtenstein, in katere vsebino prinašamo na uvodnem mestu, je po poročilu nemških listov odstranjena nevarnost krize. Resolucijo je sprejel pl. Körber z velikim zadovoljstvom ter ob tej priliki izrazil nado, da bodo tudi ostale parlamentarne stranke delovale v tem smislu za asanacijo parlamentarnih razmer. Na Čehe je baje ta izjava napravila najboljši vtis, opustili so neki že svoje strogo opozicijonalno stališče in so se jeli udajati. Toda preveč optimistiški se v tem oziru ne sme soditi, ker se splošno trdi, da je sklenjeno sedaj premirje, in da je kriza le odožena za nekaj tednov. Češki klub se je že posvetoval o tej izjavi nemških levičarjev ter sklenil, v posebni spomenici odgovoriti na izvajanja Nemcev, povabiti k razgovoru tudi češke veleposelnike in agrarce in izjaviti, da morajo konference o nagodbemnem vprašanju prej priti na vrsto, predno bo rešen državni proračun v odseku. Nikakor pa ne marajo ovirati budgetne pravice. — Ko se prično posvetovanja načelnikov vseh parlamentarnih klubov, bodo Čehi zahtevali odgovor glede češčine kot notranjeuradnega jezika. To posvetovanje se na povabilo ministerskega predsednika vrši baje že danes. — Nevarnost krize je torej odstranjena le za nekaj časa, vendar tako radikalnih posledic bržkone ne bo, kakor so jih napovedovali včeraj poljski listi.

Dr. Lueger v Briksenu.

Za minulo nedeljo so napovedali briksenski kršč. socialci velik shod, na katerem naj bi poleg drugih govoril tudi posebe povabljeni dr. Lueger. Vodstvo konservativne stranke je tem povodom izdalo že objavljeno izjavo, v kateri naroča svojim somišljenikom, naj se shoda ne udeleže. Shod se je potem vršil vkljub temu in je bil po poročilu kršč. socialnih listov zelo sijajen, vendar pa na njem ni govoril dr. Lueger in se sploh ne ve, če je res prišel v Briksen. »Reichspost«, ki je včeraj objavila brzojavko o sijajnem uspehu dr. Luegerjevega govora, namreč danes poroča, da dr. Lueger radi hudega prehlajenja ni mogel govoriti na briksenskem shodu in da je brzojavko prejšnjega dne uredništvo napačno tolmačilo. Prehlajenje menda ni v nikaki zvezi z izjavo konservativcev.

Szell o carinski zvezi.

V ogerski poslanski zbornici se vrši sedaj takozvana adresna razprava. Pri tej priliki je govoril ministerski predsednik Szell tudi o carinski zvezi z Avstrijo. Rekel je mej drugim: Samostojno carinsko ozemlje bi imelo brezdvomno mnogo ugodnosti za Oggersko. Industrija bi se mogla mnogo bolje pospeševati, kot v carinski skupnosti, nasprotno pa bi otežkočila izvoz surovin in bi se sploh ob uvedbi te novotarije pojavile marsikake težkoče. Kajpada tudi sedanja carinska skupnost ni brez hib; vprašanje je le, na kateri strani je več prednosti oziroma hib. V gospodarskih vprašanjih se dela s kompromisi in na te bi bili navezani tudi v dobi samostojne carine. — S temi besedami je Szell odgovoril na nekatera izvajanja članov neodvisne stranke. Iz odgovora je razvidno, da bi Szell rad pritrdil vroči želji panmažarskih elementov, a si prav ne upa z barvo na dan.

»Daily News« prott Brodricku.

Na zadnje napade angleškega vojnega ministra na angleško časopisje, ki vsaj nekoliko simpatizira z Buri, odgovarja imenovani list mej drugim to-le: Govor Brodrickov mora vsakogar, ki o tem še ni bil prepričan, že sedaj veriti, da mož ni več sposoben za svoje mesto, in se mu mora z vsakim dnem bolj utrjevati želja, da bi čim prej strmoglavila sedanja vlada, dokler ni prepozno. O Brodrickovih skrajno neumestnih šalah niti ne maramo govoriti, le toliko mu povemo na očitjanje, češ, da časnikarji pišejo članke le za denar, da ko bi kak časnikar opomnil: Brodrick dobiva na leto 5000 funtov, a sam niti polovico toliko ni vreden, bi govoril golo resnico. — Tako naravnost pa menda še nihče ni govoril z Brodrickom.

Književnost in umetnost.

Repertoire slovenskega gledališča.

Jutri, v četrtek, se poje prvokrat na slovenskem odru Flotova opera »Alessandro Stradella«. Opera je jako dobro

naštudirana ter je naslovna uloga v rokah našega izbornega tenorista gospoda Tita Olševskega. Eleonoro poje gđ. Nošmi, druge večje partije pojo gg.; Vasiček, Wildner in Krampera.

»Rokovnjači«.

Vprizorjena prvokrat v sezoni je napolnila gledališče do zadnjega kota Jurčič-Kersnik-Govekarjeva narodna igrata. Tu bi se lahko reklo: »Svoji k svojim!« Kadar gremo k takim igram, gremo lahkim srcem in z lahko nogo, dobro se zavedajoč, da gremo domov. Domovina — pa mili kraj, naj bo kakorkoli. Tu ni nič tistega umetnega, rafiniranega in parfimiranega ozračja, ki nas obda v mnogih tujih igrah, da se človek z gotovostjo zaveda pred odrom: nocoj smo na tujem. Sinoči smo bili zopet doma; tako ugodno nam je bilo, kot dečku v kotu za pečko, ko v pozimskih večerih ob drdranju kolovrata posluša bajke in povesti sive babice, ter strmo zre v luč, krog katere se dvigajo vse one prikazni in plavajo po zraku, katere mu je naslikala mlada domišlija na podlagi babičnega pripovedovanja. Človek ljubi najprej samega sebe, in ta filozofski stavek je dokazalo občinstvo sinoči, ko je petnajstič zasedlo prostore pred pozornico »Rokovnjačev«. Prav v teh pulzira toliko narodne krvi, da so udarci skoro prepolni. V njih srečaš dobrovoljce, bahate in dovtipne vinske bratce, veselost mladih dečkov, tragično poezijo nesrečne ljubezni, rokovnjaško viteštvo, rodbinsko tragiko, ki jo provzroči zlobna duša in privede v najgorjo bolelost ubogo mater in izžme solze iz oči dveh bratov, ki se morata srečati kot sodnik in hudodelec. Da, veliko žalostne narodne romantike je v igri, in gotovo je imel tu dramatikar Govekar srečno roko, da se je lotil prav tega romana. Kot dejstvo stoji resnica, da imajo »Rokovnjači« toliko privlačno silo, kot nobena druga naša igra. — Prispelo je sinoči mnogo občinstva z dežele in od strani dijaštva je bil tolik naval, da se je moralo napolniti nekaj lož s kranjskimi dijakmi, ker je bila gneča neznosna. — Igralo se je sinoči splošno z navdušenjem. Blaž Mozolj-Verovšek je bil sinoči zopet z aplavzom sprejet. Dasi je mojster v mnogih ulogah, a ta je zanj specijaliteta! Tu harmonira vse: postava, mimika, maska in beseda. Cast!

Strastno in ognjevito je igral g. Deyl mojstra Grogo. Kar je nekdanj Inemann skril v dušo in v pritajnih, pretrganih stavkih izdal, izrazil je sinoči g. Deyl z vso burnostjo po osveti hrepenečega srca. Ugajalo nam je dino ni, ko je na Kolovcu kot ranjenec posegal za razgaljeno srce; tako nekam ni zkoten čut vzbujal to, kot ne bi imeli pred seboj junaka — ampak berača. Gspđna Rückova Polonica je bila kot sicer v navno-ljubezenskih scenah izvrstna. Prav posebno nam je treba omenjati g. Danila kot Obloškega Tončka. Kdor zasleduje zgodovino tega našega dramskega umetnika, mora priznati, da je v karakteristiki ulog alla Dolef in Rajtguzen prispel naravnost do vrhunca. Boljše moči si ne moremo želeti in bi je pač ne bilo lahko najti.

Izredno pohvalo zasluži po sinočni predstavi »narod«. Sinoči ni bilo nič lesenega, mrtvo stafaškega. Vse se je gibalo, vse je živelo. Tako naj bo vselej pri podobnih prizorih. Zbor mladih vojakov je moral ponoviti ljubko pesmico, krasno je pela gđ. Noemi in prav v majhnem velik je bil hlapec France — g. Pirnat. Ob tej priliki pripominimo, da je silno važno za celoto, če se male ulogice ne igrajo bagatelno. Ako ne gredo gladko, trpi celota in igri se pokvari vspeh. Sinoči se je opazilo premalo uka pri gg. Lovšinu, Perdanu, Nučiču in Lieru. Če tudi je uloga nehvaležna in neznačajna, treba je v prid celoti, da se i taka proizvede vestno. Treba je smatrati ves aparat kot veliko osebo »Dramo«, ki mora biti vsa dobra, ne samo v glavnih delih.

F. S. F.

Janka Kersnika zbrani spisi.

V založbi L. Schwentnerja v Ljubljani je izšel II zvezek. I. sešitek Janka Kersnika zbranih spisov. Uredil dr. Vladimir Leviec. Drugi zvezek prinaša roman »Na Žerinjah«. — Cena 2 K 50 h, po pošti 2 K 60 h.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. novembra.

Peticije za slovensko vseučilišče

so odposlala sledeča društva: »Hranilnica in posojilnica v Trnovem«, »Gospodarsko društvo v Trnovem« in »Kat. pol. društvo za sodne okraje II. Bistrica, Postojna in Senožeče«, dalje »Bralno društvo« pri Devici Mariji v Polju, »Katoliško slovensko delavsko podporno društvo pri D. M. v Polju«, »Kršč. soc. strokovno društvo papirnih delavcev v Vevčah«, »Konsumno društvo pri Devici Mariji v Polju«.

Za slovensko vseučilišče prinaša simpatičen članek poljski »Kurjer Lwowski«.

Češki dnevnik »Katolicke Listy« priobčuje v češkem prevodu članek »Slovenskega lista«: »Slovenska universita«.

Dar za slovensko vseučilišče. Dekan v Velikovecu č. gosp. Jan. Wieser je poslal danes za slovensko vseučilišče dar tisoč kron. G. dekan je z zneskom doposlal dež. odboru kranjskemu naslednje pismo: Slavnemu dež. odboru Kranjske kronovine v Ljubljani. Zanimala me je novica, da za ustanovitev slovenske univerzitet v Ljubljani vsako leto hoče Kranjska dežela prispevati 100.000 K, mesto Ljubljana pa 10.000 K. Da dejanski pokažem, kako močno me veseli sedajno živahno gibanje za ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani, da pokažem svoje globoko prepričanje o potrebi imenovanega vseučilišča za obstoj in kulturni razvoj slovenskega naroda, da pokažem svojo iskreno željo, da se vresniči upravičena želja Slovencev po vseučilišču: pošljem 1000 K in prosim, naj slavni dež. odbor blagovoli to svoto sprejeti kot moj skromni prispevek k ustanovitvi omenjenega vseučilišča. Velikovec, dne 19. nov. 1901. Jan. Wieser s. r. dekan. — Slava rodoljubnemu darovatelju!

Iz graških slov. akademiških krogov smo prejeli naslednjo brzojavko, ki je včeraj po pomoči izostala: »Poročilo za grebške deputacije sprejeto z navdušenjem in velikim zadovoljstvom. Zagrebškim slovanskim akademikom se je sporočila iskrena zahvala graških slovenskih akademikov za sijajno manifestacijo za ljubljansko univerzo«.

Umrli je v Gorici veleč. gosp. Tomaž Čerin, profesor bogoslovja. N. p. v m.!

Osebnosti. V VII. plačilni razred se s 1. jan. 1902 pomaknejo ti-le gg. profesorji: Henr. Gartenauer, Fr. Brežnik in Rajko Perušek na I. drž. gimn., Simon Rutar na II. drž. gimn. in dr. Jos. Binder in ces. svetnik Ivan Franke na drž. realki v Ljubljani.

Ponovljeni koncert »Glasbene Matice«. Sedaj je gotovo, da se zadnji krasno vspeli koncert, Beethovnova »Missa solemnisa« (»Slavnostna maša«), ponavlja, in sicer prihodnjo nedeljo, dne 24. novembra ob 5. uri popoldne. S tem se bode ustreglo občni želji glasboljubivega občinstva, ki bi rado še enkrat slišalo to velikansko, divno lepo skladbo. Ob enem se hoče dati prilika tudi premnogim drugim, ki so po prvem koncertu obžalovali, da niso bili navzoči. Posebno ugoden pa je čas koncerta v nedeljo ob 5. uri popoldne za slavno občinstvo z dežele, ker je na vse strani lepa železnična zveza. Koncert se namreč konča še pred pol 7. uro zvečer. Lahko rečemo, da še za noben koncert »Glasbene Matice« ni bilo toliko zanimanja, kakor ga je za ta. Saj je pa tudi naravno, ker se izvaja — in tega ne moremo dovolj čisto povdarjati — največje zborovo delo največjega skladatelja vsega sveta, in izvaja se s samimi domačimi močmi! Veliko mesto bi si štel v čast, in velik narod bi bil poseben, kadar bi se v njem izvajala taka skladba svetovne slave, nikar pa Ljubljana in mali naš narod slovenski! Zato pa naj bi tudi od povsod prišli vsi, ki se zanimajo za glasbo — in takih ni malo pri nas — da se jim ob koncertu »Glasbene Matice« razširi duševno obzorje in uglobi in ublaži muzikalno čustvo. Kdor reflektuje na svoj navadni sedež, naj se oglasi vsaj do petka v trgovini g. Lozarja, ker se prav zelo že naročajo sedeži.

Generalna skušnja za ponovljeni koncert »Glasbene Matice« bo v petek ob pol šestih zvečer v »Narodnem Domu«. Odbor prosi vse čestite člane pevskega zbora, naj pridejo sigurno in točno, da se ponovljeni koncert izvrši takisto sijajno kakor prvič.

S c. kr. prve gimnazije v Ljubljani se nam piše: Sklicevaje se na § 19 tisk. z. in oziraje se na notico v št. 247 časnika »Slovenca« »S c. kr. prve gimnazije«, prosim ponatisniti sledeči popravek: Ni res, da sem se proti dijakom dvomljivo izrazil, ali so Izraelci res šli skozi Rudeče morje, temveč res, da sem ta prehod dijakom razložil in celo z narisom na tabli predložil. Dalje ni res, da sem skrinji zavezo rekel »der Kasten«, temveč res, da sem to

neveščim dijakom razložil tako, da si imajo isto predstavljati kot v skrinji ali omari shranjeni tabli Izraelskih zapovedij. V Ljubljani, 19. novembra 1901. Dr. Klimesch, m. p. — Dijaki, ki so slišali prve besede dr. Klimescheve, ki so naslednjo uro poslušali, kako je popravljaj, in ki bero ta popravek dr. Klimeschev, pač vedó, pri čem da so. Z zadovoljstvom beležimo, da se bo dr. Klimesch vedno varoval izreči to, kar mora tu — seveda ne brez migljaja svojih predstojnikov — popravljati.

Poljudna predavanja. Kakor je bilo že po časopisih razglašeno, sklenili so odbori Slovenske Matice, zdravniškega društva in društva „Pravnik“ prirediti letošnjo zimo poljudna predavanja iz raznih strok vede. Vsako društvo imenovalo je po tri poverjenike z naročilom, da vsi poverjeniki teh društev skupno vkrenejo vse, kar je potrebno, da se oživotvori to občni ljudski prosveti službe podjetje. Poverjeniki so se z verno odzvali pozivu svojih odborov, na večkratnih svojih sestankih ugotovili in razporedili stvarino predavanj, pridobili za njo predavateljev in oskrbeli tudi vse druge potrebnosti. Vstop k predavanjem bo brezplačen in prost vsakemu. Predavalo se bode načeloma vsako drugo nedeljo dopoldne od 1/11. do 1/12. ure. Ako pa se kako predavanje ne bo moglo končati v jedni uri, nadaljevalo se bo v prihodnji prosti nedelji. Gospod župan Ivan Hribar, ki je z veseljem pozdravil to, v prvi vrsti ljubljanskemu stanovništvu služeče kulturno delo, je v namen predavanj prepustil drage volje prostore deklishe šole na Sv. Jakoba trgu brezplačno, na čemer mu bodi tu izrečena zahvala. — Spored predavanj je za sedaj takole določen: Dne 24. nov. g. prof. Vrhovec: Spomini na ljubljanska pokopališča in prva naprava pokopališča pri sv. Krištofu. Dne 8. in 15. decembra gg. zdravnika dr. Krajec in dr. Praunseis: „O sestavnih delih človeškega telesa“. — Dne 22. dec. g. dež. sod. svetnik Wenger: „O vplivu pravnega postopanja na splošno omiko in blagostanje ljudstva“. — Dne 5. jan. 1902 ravatelj strokovnih sol g. Šubic: „O električnih železnica s posebnim ozirom na ljubljansko elektr. železnico“. — Dne 19. jan. 1902 mestni zdravstveni svetnik g. dr. Kopřiva: „O nalezljivih boleznih s posebnim ozirom na tuberkulozo“. — S tem napravi se poskus če se bode dalo tudi pri nas zanesti posamezne panoge vede v širše kroge, kar se je drugod tako izborno posrečilo. Ako bode poskus uspešen, potem bode nalog poverjenikov zgoraj navedenih društev, da se obseg tvarine, katero naj se s predavanjem poda občinstvu, kolikor možno razširi, zlasti na umetnost in leposlovje. V ta namen obrnili se bodo potem poverjeniki še do drugih slovenskih strokovnjakov, posebno pa stopili v dogovor z vsemi tozadevnimi slovenskimi društvi.

Pasijonske predstave v dvorani »Katoliškega Doma«. V četrtek, dne 21., v petek, dne 22., v soboto, dne 23. t. m., začetek ob 1/8. uri zvečer: Daritev sprave na Golgoti. Predstava o mučenju in umiranju Jezusa, proizvaja starobavarsko društvo. Vstopnina: Sedeži v sprednjih vrstah po 1 krono. — Sedeži v parterju po 80 h, stojšče v parterju 60 h, galerija 40 h. — Vstopnice dobivajo se v »Katol. Bukvarni« pred Škofijo in vsakokrat pred predstavo zvečer pri blagajni.

Iz Škofje Loke. Zadnja notica o vodovodu v Škofji Loki naj se glasi: Vodovod uršulinskega samostana v Škofji Loki bode 25. t. m. blagoslovljen in odprt. Mestnega vodovoda še ni. Tu so zopet enkrat »klerikalci« naprednejši od liberalcev. Isti dan bodo napravile nekatere novicije slovesne samostanske obljube, par kandidat pa bo preoblečenih. — Uradni list in »Narod« sta tudi poročala samo o »vodovodu v Škofji Loki«. Radovedni smo, ali bo »Narod« zdaj priznal, da je ta vodovod — klerikalen.

Nesreče v led povodnji. V bližini Laz se je prevrnil nek voz v naraslo Savo. Konj je utonil. Tudi v bližini Podbrda se je zgodila slična nesreča. Silni nali je napolnil Bačo tako silno, da je na nekaterih krajih cesto odnesla. Voz je zalezal v tak odplavljeni del in v deročo vodo, ki je odnesla voz in konja.

Iz vode potegnil. Minulo soboto je hotel 56-letni Mih. Šivalec v Dolenji vasi pri Zagorju z verigo pritrditi brv preko Medije pred svojo hišo, ker je bila v nevarnosti, da jo odnese narasla voda. Pri tem je pa padel v vodo in bi bil gotovo utonil, da mu ni prihitel pravočasno na pomoč 19-letni kamnar Fr. Resnik iz Zagorja in ga potegnil iz vode.

Samomorivka. Iz Kamnika se nam piše: Dne 19. t. m. so potegnili iz Bistrice mrtvo truplo 18letne deklishe samomorilke. Naredila je znanje z nekim Kučero, ko je služila v Trstu. Kučera jej je baje lagaj, da ima v Kamniku štacuno. Neumno dekle mu je verjelo in prišlo za njim v Kamnik. Tu je zvedelo, da je Kučera navihan slepar, da je v kamniškem zaporu, ker je neko drugo lahkovernico ravno na tak način osleparil za 100 K. Ko je videla, kako je prevarjena, si je prevezala obleko, da bi bolj gotovo utonila in je skočila v Bistrico. Doma je baje nekje z Vipavskega. — Tako daleč zaide dekle, ki verjame sleparjem in se vda strasti!

Afera Wallburg. Neki budimpeštanski list poroča, da se je ta afera za Wallburga precej na boljšo stran obrnila. Zastopnik višjega dvornika je prišel k ženi zaprtega Ernsta Wallburga in ji javil, da je naddvornišvo pripravljeno podpirati rodbino in skrbeti za skrbno vzgojo otrok, toda samo pod pogojem, da se Wallburg s svojo rodbino poda v inozemstvo.

Ljubljanske novice. Meščanska godba ima, kakor smo včeraj naznanili, danes ob 8. uri zvečer občni zbor v »Mest. Domu«. Posebna vabila se za zborovanje niso razpošiljala. Pristop je vsekemu dovoljen. — Z rešilnim vozom so odpeljali v bolnico delavca Martina Zupana, ki je v pijanosti padel in se na tlaku močno poškodoval na glavi. — »Agent« za Ameriko. Policija je aretovala krojača Gregorja Arkota iz Zamosteca in delavca Franc Zelnika iz Dol. Mokropolja, ki sta bila ljudi v Ameriko. V njihovi družbi je bilo nekaj dečkov, katere sta mislila odpotovati v Ameriko.

Občinske volitve v Gradcu. Danes zjutraj smo dobili naslednjo brzojavko iz Gradca: »Pri občinskih volitvah je treba v tretjem razredu ožje volitve med socialnimi demokrati in nacionalci. Socij Stingl dobil najvišje število glasov. Sociji odkorakali od magistrata pevajoč »Arbeiterlied«. Oddanih je bilo, kakor se glase poznejša poročila, včeraj 2801 glas (volivno pravico ima v III. razredu 4680 volivcev). Kandidatje združenih nemških nacionalcev in liberalcev so dobili 1065 do 1013 glasov (lani 1176 do 1076), socialno demokratični kandidati 1194 do 1244. Pri lanskim ožji volitvi so dobili socialni demokratje od 879 do 854 glasov. Kandidatje krščanske ljudske stranke so letos dobili 472 do 426 glasov, lani ta stranka še ni nastopila. Izid volitev se je proglašal včeraj ob 1/8. uri zvečer. Ožja volitev se vrši v petek. — Tretji razred voli letos pet občinskih odbornikov. Ako socialni demokratje v petek zmagajo, imeli bodo v graškem občinskem odboru devet zastopnikov.

V Konjicah je umrl 19. novembra t. l. za šenom Anton Pajek, po dom. Prežigalec, brat dne 25. julija t. l. vzvečnega kanonika, preč g. dr. Jožefa Pajeka, previden s sv. zakramenti za umirajoč, star 63 let. Pokojnik je bil zadnji možki potomec starodavne kmečke rodbine na Prežigalu blizu Konjic. Žena mu je lani umrla, ne da bi mu bila dediča zapustila. »Prežigalec«, s katerega shajajo še preč g. prof. Zidanšek po svoji materi, preide na nekega rejenca, kateremu so bili tudi pokojni g. kanonik jako naklonjeni. Pogreb bode v četrtek ob 8. uri zjutraj. Svetila mu večna luč!

Podzemeljska jama na dražbi. »Jama nadvojvode Ivana« ali takozvana »Huda luknja« na Spodnjem Štajarskem pride dne 13. t. m. na dražbo. Dosedanji njen lastnik g. Ivan Vivod je po raznih okolnostih prisiljen storiti ta korak.

Štajarske novice. Župan odstopil. Župan v Laškem trgu Weber je odstopil, baje zato, ker niso hoteli Slovenci več tako plesati, kakor bi bil on živžgal. — Umrla je na Spodnji Polskavi Uršula Strauss, mati prof. dr. J. Pajka v

89. letu svoje starosti. — Najnovejši taklep Nemcev. V Ptuj u nameravajo Nemci ustanoviti deklishe ljudsko in meščansko šolo skupaj z gospodinjsko šolo in nemškimi deklisškimi zavodom.

Zahvala. Duhovščina semiške dekanije je zbrala 6. t. m. na skupščini sodalitatis ss. C. v Semiču 38 K 80 h kot prispevek za dijaško kuhinjo v Novem mestu mesto venca ob smrti stolnega prošta mil. gosp. dr. L. Klotarja. Za lepi dar izrekam najpriznanejšo zahvalo. Dr. J. Marinko.

Stavka mlinarjev. Mlinarji pri gospodu Scheerbaumu v Mariboru nameravajo stavkati, ako jim gospod Scheerbaum v treh dneh ne zviša plače za 15 odstotkov in ako ne sprejme nazaj njihovega odpuščeneza zapupnika Franc Stauberja.

Zastražen kolodvor. Iz Beljaka se poroča, da so predvčeršnjim, ko se je dr. Lueger vračal mimo Beljaka iz Briksna domov, kolodvor zastražili orožniki. Tudi okr. glavar je prišel na kolodvor.

Veseli dogodek v cesarski rodbini. Nadvojvodinja Marija Valerija je včeraj zjutraj na gradu Wallsee srečno povila princezino. Princezinja je sedmi otrok nadvojvode Frana Salvatorja in njegove soproge.

Bavarci za Slovence. »Das Bayerische Vaterland« katerega ureja dr. Siegl, prinaša pod naslovom »Ein Born der Wissenschaft« članek, v katerem zavrača napade Vsenemcev na Slovence in njihove neumne lažnjive trditve, češ da nismo sposobni za univerzo, ker nimamo literature. »Das Bayerische Vaterland« dokazuje, da ima bavarska državna biblioteka iz 10 stoletja najstarejši spomenik slovenski »Monumenta Frisingensia«, in potem še z drugimi dokazi izpodbije trditve Vsenemcev.

Pekovski pomočniki na Reki so sklenili, da na velike praznike ne bodo delali.

Razpisane učiteljske službe. Na trirazrednici v Semiču je začasno popolniti mesto drugega učitelja. Prošnje do konca novembra na okrajni šolski svet v Črnomlju. — Služba učitelja-vodje je do 7. decembra razpisana na enorazrednici v Blagovici. Prošnje sprejema okrajni šolski svet v Kamniku. — Na enorazrednici v Godoviču je do 13. decembra razpisana služba učitelja. Prošnje na okrajni šolski svet v Logatcu. — Do 30. novembra je končno popolniti mesto učitelja na novi enorazrednici v Kuželju. Prošnje sprejema okrajni šolski svet v Kočevju.

Razpis za dobavo brzojavnih drog. C. kr. trgovinsko ministerstvo poroča trgovinski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se dne 2. dec. t. l. vršijo pri okrožnih finančnih prefekturah v Sofiji, Filipoplu, Burgasu, Vidinu, Plevni, Küstendilu, Vraci in Gabrovi ponudbene obravnave za dobavo 4545 brzojavnih drog, ki se imajo vsled cahier des charges na razne kraje kneževine dobaviti. Vrednost dobave je cenjena na 32.930 frankov. Superlicitacija se vrši pri omenjenih oblastvih naslednji dan, toda le v slučaju, da se stavijo najmanj za 5% ugodnejše ponudbe. Udeležniki stavijo ponudbe lahko za ves material ali pa za vsak kraj posebej. Kavcija in natančnejši pogoji se izvedo cahier des charges, ki se lahko vpogleda pri že omenjenih okrožnih finančnih prefekturah ali pa pri glavnem postnem in brzojavnem ravnatelstvu v Sofiji.

Razpisane dijaške ustanove. (Konec.) Dijaška ustanova Janeza Jošta Weberja letnih 206 K, ki se more uživati samo v IV., V. in VI. gimnazijalnem razredu. Pravico do nje imajo ubogi meščanski sinovi iz Ljubljane. Pravica predlaganja pristoji mestnemu magistratu v Ljubljani. — Tretje mesto dijaške ustanove Antona Alojzija Wolfa letnih 158 K, ki ni omejena na noben naučni oddelek. Pravico do nje imajo: a) dijaki iz mestne fare Mirja; b) učeči se sinovi nekdanjih rustikalnih posestnikov škofijskih graščin Dvorcev, Ljubljane in Gorici. Pravica podeljevanja pristoji knezoškoli ljubljanskemu. — Dihaška ustanova Pavla Warauna letnih 726 K, omejena na medicinske nauke na dunajskem vseučilišču, ker se mora ustanovljenec posvetiti tudi učenju homeopatije. — Dihaška ustanova Jurija Zeysserja letnih 60 K, ki ni omejena na noben naučni oddelek, za dijaške iz dekanata Kočevje, zlasti pa za take, ki so rojeni pod graščinsko gosposko Poljane. Pravica predlaganja pristoji graščini Poljane. — Prvo mesto dijaške

ustanove Maksa Gerbetza letnih 208 K, ki ni omejena na noben naučni oddelek. Pravico do nje imajo najprej dijaki iz ustanovnikovnega sorodstva, in z njegovim priimkom, potem dijaki iz krajevega sorodstva, kadar ni teh, dijaki iz Št. Vida pri Zatičini. Pravica predlaganja pristoji mestnemu magistratu v Ljubljani. — Tretje mesto dijaške ustanove Jožefa Globočnika letnih 86 K 20 h, ki se more po dovršeni ljudski šoli uživati na gimnaziji, na nižji realki in na učiteljsku, in pri dobri uporabnosti tudi v praksi. Pravico do nje imajo sorodniki, potem sinovi in potomci nekdanjih učencev ustanovnikovih, iz cerkljanske fare rojeni dijaki in naposled na Kranjskem rojeni dijaki sploh. Pravica predlaganja pristoji ravnatelstvu I. državne gimnazije v Ljubljani. — Na VI. gimnazijski razred omejena dijaška ustanova Friderika Weitenhillerja letnih 83 K 96 h za dijaške sploh. Predlagavec je ta čas c. kr. dvorni svetnik in kancelar N. V. R. Moric pl. Weitenhiller na Dunaju. — Prosvetci za eno teh ustanov naj svoje z dokazi podprte prošnje, ki morajo obsegati tudi napoved, če prosivec ali njegovi bratje in sestre že uživajo kako ustanovo ali drugačno podporo, najkasneje do 20. decembra 1901 vložijo pri pristojnem šolskem ravnatelstvu.

Grozna nesreča na železnici. Iz Varšave se poroča. Na progi Leznovice-Zoublovice je nastal v enem vozu železniškega vlaka požar na ta način, da se je vsebina neke steklenice z bencinom užgala. Od 30 oseb, ki so bile v vagonu, so 3 zgo-rele, 11 njih pa je dobilo hude opekline.

Prijazne razmere na vseučilišču. V Budimpešti je grozil jurist Andor Bischitz komisiji za skušnje, ki je vrgla nekaj dijakov, z revolverjem in obljuboval profesorjem klofute. V silni razburjenosti so profesorji zapustili dvorano mej »Abzug!« - klici dijakov. Dijaki so Bischitzu vsled tega priredili ovacije.

Živega sežgali so v Perryv sev. Amerikinekega zamorca. Privezali so ga na kol, naložili grmado in jo zažgali. Množica je bila vsled tega na črna razjarjena, ker je onečastil neko belo žensko.

Osle — soprog. Iz Pariza javljajo: Gospej Henrieti M., vdovi, bogati ženi petdesetih let, je nenadoma umrl mož, in gospe Henriete se je polastila melanholija. Naposled si je ubila v glavo, da se je duša njene pokojnega moža preselila v — osla, na katerem je njen mlekar ji vsako jutro prinašal mleko. Vsako jutro, ko se je kazal pred hišo mlekarjev osel, dajala je oslu dobre hrane, mlekarju pa toplih odej za osla, da bode milemu oslu - soprogu ugodno in toplo. Mlekar je to gospeino ljubav do osla skoro pričel izrabljavati. Izvabil je iz vdove znatno svoto novcev za popravo hleva itd. Nekega dne pride mlekar k gospej brez osla. »Kaj je z oslom?« vprašala je gospa. »Uboga žival je bolna,« bil je mlekarjev odgovor, »treba bi bilo oslu bolj hrane, kakoršne mu pa jaz ne morem dati.« Vdova je bila v silnih skrbih in dala je mlekarju takoj 50 frankov za oblubo, da mu na večer tudi toliko prinese z naročilom, naj takoj pošlje po živinozdravnika. Ko se je pa gospa zvečer pripeljala k mlekarju, predstavil se ji je v hlevu neki mož za živinozdravnika, ki je zmajeval z glavo in naposled izjavil, da bi se osel ozdravil, a treba bi bilo raznih zdravil za 500 frankov. Gospa se je takoj zopet odpeljala domov. Skoro se je vrnila in izročila »živinozdravniku« 500 frankov. Toda vdovica je svojo bolest o oslovi boleznih potožila prijateljici, ta je pa stvar naznanila policiji, ki je aretirala goljufivega mlekarja in dozvednega »živinozdravnika«. Vdova je naposled ostala brez osla, brez moža in brez novcev.

Društva.

(Slovensko katol. akadem. društvo »Danica« na Dunaju) priredi v petek, 22. t. m. svoj II. redni občni zbor s sledečim vspešnim: 1. čitanje zapisnika. 2. čitanje zapisnika bratskega društva »Zarja« v Gradcu. 3. poročilo odboro. 4. vsprejem novih članov. 5. slučajnosti. — Lokal: Bayerische Bierhalle, I. Reichsrathstrasse 15. — Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Telefonska in brzojavna poročila.

Kriza rešena.

Dunaj, 20. nov. Danes je sklenil mladočeški klub svojo izjavo kot odgovor na izjavo nemških strank. Odgovor je sicer oster proti Nemcem, v stvari sami pa Čehi niso zoper predlog nemške levice. Mladočehi se ne bodo ustavljali obravnavam v zbornici.

Dunaj, 20. nov. Vsi dunajski listi poročajo, da se je parlamentarni položaj izboljšal in da se kriza more smatrati za rešeno.

Dunaj, 20. nov. Ministerski predsednik dr. Körber je bil danes pri ce-

sarju v avdijenci celo uro. Poročal je o parlamentarnem položaju v tem smislu, da se je položaj mnogo izboljšal in da je upati uspešnega dela.

Dunaj, 20. nov. Nemška ljudska stranka se je posvetovala danes dopoldne. Glede nujnega predloga vsenemcev, naj se debatira o izražanju simpatij do Burov, je sklenila, da se mu ugodijo. Glede nujnih predlogov za ustanovitev slovenskega in rusinskega vseučilišča je pa sklenila, da bo glasovala zoper nujnost in zoper meritum obeh predlogov.

Dunaj, 20. novembra. Poslanec Robič in tovariši so včeraj interpellirali justičnega ministra glede novo sistemizovanih mest višjih dež. sodnih svetnikov v okrožju graškega dež. nad-sodišča.

Dunaj, 20. nov. Poslanec Romančuk je koncem včerajšnje seje uložil nujni predlog glede ustanovitve rusinskega vseučilišča v Lvovu.

Dunaj, 20. nov. (C. B.) Budgetni odsek je rešil danes dopoldne poglavji „državni zbor“ in „državno sodišče“ ter potem prekinil sejo do pol 3. ure.

Celovec, 20. nov. Posl. Dobernig namerava v drž. zboru predlagati, naj vlada da Celovcu 2 mil. kron v regulacijske svrhe. Obč. svet je imel včeraj v ta namen sejo.

Gradeo, 20. nov. Volivni odbor krščanske ljudske stranke je sklenil, da se ožjih volitev v petek stranka ne udeleži, in je izdal izjavo na volivce, v kateri pravi, da je mlada stranka z izzidom volitve lahko zadovoljna, ker je povzročila ožjo volitev. Krščanska ljudska stranka se udeleži občinskih volitev tudi v drugem in prvem razredu.

Atene, 20. nov. 1000 dijakov je udrlo v prostore listov „Asty“ in „Akropoli“. Dijaštvo je protestiralo proti članku za uvedbo evangelija v novogrškem jeziku. Nekateri dijaki so hoteli uredniške prostore zažgati.

Pekin, 20. nov. V Čungli Yamen je došla brzjavka, da je princ Čing odpotoval iz Kai feng fu proti Pekinu, da podpiše mandžursko pogodbo z Rusijo. Diplomati nikakor ne dvomijo, da Rusija končno doseže vse svoje zahteve.

London, 20. nov. Dewet je svoje čete zbral za operacije v severu Oranje države. Dewet poveljuje 6000 možem, med katerimi je 1500 Afrikandov.

Umrli so:

V hiralnici:

17. novembra. Mihael Remc, krojač, 33 let, jetika.

V bolnišnici:

16. novembra. Josip Cajhen, dninar, 55 let, plućnica.

Oglas.

Podpisano „Gospodarsko društvo“ bo priredilo v Pazinu dne 27. in 28. t. m.

javno pokušnjo istrskega vina,

na katero se tem potom vabijo vsi prijatelji dobre vinske kapljice. Posebno se pozivajo trgovci, da pridejo omenjene dneve v Pazin. Zapisnik izložiteljv vina z označeno količino in ceno bo potem skoz celo zimo in spomlad vsakemu na ogled v uradu društva.

Gospodarsko društvo.

Pazin, dne 16. novembra 1901.

Dr. Kurelić.

1121 1-1

Zitne cene

dne 19. novembra 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K	—	do	—
„ „ pomlad 1902	8-84	8-85		
Rž za jesen	7-64	7-65		
„ „ pomlad 1902	5-86	5-87		
Koruzna za november	7-95	7-96		
Oves za jesen	7-95	7-96		
„ „ pomlad 1902	7-95	7-96		

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K	—	do	—
„ „ april 1902	8-61	8-62		
Rž za oktober	7-35	7-36		
„ „ april 1902	7-60	7-61		
Oves za oktober	5-64	5-65		
„ „ maj 1902	5-64	5-65		

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaska	K	8-45	do	9-05
južne zel.	8-65	9-05		
Rž	7-50	7-65		
Ječmen	7-20	8-60		
„ ob Tisi	6-75	7-75		
Koruzna ogerska	5-90	6-00		
Cinkvant	7-00	7-35		
Oves srednji	7-75	7-95		
Fizol	7-75	10-75		

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Veterevi	Nebo	Padačina v 24 urah
19. 9. zveč.	741-2	0-2	brezvetr.	del. oblak.	
20. 7. jut.	737-2	0-0	sl. jzah.	megla	0-0
2. popol.	735-1	5-5	sl. svzh.	oblak.	

Srednja včerajšnja temperatura 0-1 normale 2-8

Lak za šolske table, non plus goči tako lahko pisanje, kakor na škrtli. Dobiva se pri tvrdki **BRATAEBERL** v Ljubljani, Františkanske ulice. 228 21 11-4
Vnanja naročila proti povzetju.

897 Priznana naravna 32-19

istrska vina

pošiljata po nizki ceni

Rebec & Zalaznik, Pulj.

Zaradi gospodarjeve smrti odda se v najem 1100 3-2

mlin in žaga.

Vse je v najboljšem stanu in na močni vodi blizu Ljubljane.
Kje, se poizve v upravnistvu »Slovenca«.

Glasbeno orodje priporoča

Adolf Stowasser in sin v Gradcu.

Trobila iz plehovine, piščalke iz lesa in godala, priznana najboljša vrste, po nizkih cenah.
Vsa popravila se izvrše urno, dobro in poceni.
Nov cenik brezplačno in poštne prosto. 898 10-9

Št. 3736.

Razpis.

1120 2-1

Na Jesenicah na Gorenjskem je s 1. prosincem namestiti službo

občinskega stražnika

z letno plačo 800 K., katera se zviša ob zadovoljivem službovanju, s prosto službeno obleko in prostim stanovanjem. Prosilci naj svoje prošnje vložijo pri občinskem uradu do 15. decembra t. l. Doslужeni orožniki imajo prednost.

Občinski urad na Jesenicah,

dne 17. novembra 1901.

Št. 409/Pr.

Razpis službe.

1114 2-1

Pri mestnem magistratu je stalno popolniti službo

mestnega zdravnika

s prejemki V. činovnega razreda, to je z letno plačo 1760 K., z dejalnostno doklado 360 K ter s pravico do dveh v pokojnino vstevnih petletnic po 160 K.

Prosilci za razpisano službo se morajo izkazati, da so doktorji vsega zdravilstva, ter da se prebili fizikatski izpit.

Pravilno opremljene prošnje sprejema predsedstvo mestnega magistrata

do vštete 30. dne novembra t. l.

Na nedostatne ali pa zakasnele prošnje se ne bode jemalo ozir.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 15. novembra 1901.

Št. 39.346.

Razpis

1087 3-2

cesar Franc Jožefovih jubilejskih ustanov.

Dne 2. decembra oddati je pri mestnem magistratu ljubljanskem cesar Frano Jožefove jubilejske ustanove, namenjene onim mestnim revežem, ki ne dobivajo redne podpore iz ubožnega zaklada.

Teh ustanov je dvanajst in sicer: dve po 50 K, deset pa po 40 K, in je prošnja za njih podelitev vlagati do 28. novembra lefos pri magistratnem vložnem zapisniku.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane.

dne 5. novembra 1901.

Za na želodcu bolehaajoče!

Vsem, ki so si vsled prehlajenja ali preobloženja želodca, vživanja slabih ali težko prebavljivih, prevročih ali premrzlih jedil ali po nerednem načinu življenja nakopali kako želodčno bolezen, kakor:

želodčni katár, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljanje ali zažlezenje, naj bode s tem priporočeno dobro domače sredstvo, katerega izborni učinki so že mnogo let preizkušeni. To je

Huberta Ullrich-a zeliščino vino.

To zeliščino vino je prirejeno iz izbornih zelišč z dobrim vinom in okrepča in oživi prebavni organizem človeka. Zeliščino vino odstrani motenja pri prebavi in pospešuje novo tvorjenje zdrave krvi.

Po pravočasni uporabi zeliščinega vina se želodčne bolezni večinoma že v kalu zatro. Nikar naj se torej ne zamudi rabiti je. Simptomi, kakor: glavobol, kolcanje, zgaga, napihovanje, slabosti z bljuvanjem, ki se tim močnejše javljajo pri kroničnih (zastarelih) želodčnih boleznih se mnogokrat odstranijo že po nekaterokratnem pitju.

Zaprteje in njega neprijetne posledice, kakor tesnoba, ščipanje, vtrpanje sroa, brezspanje, kakor tudi zastajanje krvi v jetrih, v vranci in pri hemeroidnih boleznih, se z zeliščnim vinom časih hitro odstranijo. Zeliščino vino odstrani vsako neprebavnost in odpravi vsled lahkega odvoda nepotrebne tvarine iz želodca in iz črev.

Medla, bleđa barva, nedostajanje krvi in oslab-

ljenje so večinoma posledice slabega prebavljanja, nedostajanja snovanja krvi in bolezni na jetrih. Ob nedostajanju apetita, nervozni oslabelosti in razdraženosti in pogostem glavobolu, nočeh brez spanja hiražo mnogokrat take osebe počasi.

Zeliščino vino daje oslabei življenjski moči nov impulz. Zeliščino vino pomoči apetit, pospešuje prebavljanje in reditev, oživlja spremembo snovij, pospešuje snovanje krvi, pomirja razburjene živce in stvarja novo življenjsko veselje. Mnogobrojna priznanja in zahvalna pisma dokazujejo to.

Zeliščino vino se dobiva v steklenicah po gld. 1-50 in 2- a. v. v lekarnah v Ljubljani, Liti, Kamniku, Škofji Loki, Kranju, Radovljici, Idriji, Tolminu, Trebnjem, Novem mestu, Ribnici, Kočevju, Metliki, Črnomlju, Postojni, Ajdovščini, Vipavi, Celju, Sežani, Trstu itd., kakor tudi po vsem Avstro-Ogerskem po vseh lekarnah.

Tudi razpošiljajo lekarne v Ljubljani po 3 in več steklenic zeliščinega vina po izvirnih cenah v vse kraje Avstro-Ogerske. 672 12-9

Pred ponaredbami se svari.

Zahteva naj se izrecno

Huberta Ullrich-a zeliščino vino.

Dunajska borza.

Dne 19. novembra.

Skupni državni dolg v notab	98-90
Skupni državni dolg v srebru	98-75
Avstrijska zlatna renta 4%	118-60
Avstrijska kronska renta 4% 200 kron	95-50
Ogerska zlatna renta 4%	118-—
Ogerska kronska renta 4% 200	93-15
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1618-—
Kreditne delnice, 160 gld.	625-25
London vista	239-35
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. 112-12 1/2	

20 mark	23-44
20 frankov (napoleonor)	19-06
Italijanski bankovci	92-80
C. kr. cekini	11-31

Dne 19. novembra.

3-2% državne srečke 1. 1854. 250 gld.	190-50
5% državne srečke 1. 1860. 100 gld.	170-—
Državne srečke 1. 1864. 100 gld.	221-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-50
Tisine srečke 4%, 100 gld.	145-25
Dunavske vravnave srečke 5%	266-75

Dunavsko vravnavno posojilo 1. 1878	106-—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-50
Prijoritne obveznice državne železnice	432-—
„ „ južne železnice 3%	309-—
„ „ južne železnice 5%	119-65
„ „ dolenskih železnic 4%	—
Kreditne srečke, 100 gld.	402-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	500-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	48-25
Ogerskega „ 5 „	24-—
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	15-60
Rudolfove srečke, 10 gld.	58-—

Sel'move srečke, 40 gld.	225-—
St. Genois srečke, 40 gld.	262-—
Waldsteinove srečke, 30 gld.	—
Ljubljanske srečke	70-—
Akcie anglo-avstrijske banke, 200 gld.	260-—
Akcie Ferdinandove sev. želez., 1000 gld. st. v.	5520-—
Akcie tržaškega Lloydja, 500 gld.	798-—
Akcie južne železnice, 200 gld. sr.	61-—
Splošna avstrijska stavbinska družba	135-—
Montanska družba avstr. pian.	347-50
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	409-—
Papirnih rubljev 100	263-75

Nakup in prodaja

bankovstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako trebanje. Kulanična izvršitev naroč. na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“

1., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, 1., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurenih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni vtiči za dosede kolikor je mogoče višecoga obrestovanja pri popolni varnosti.

naloznih glavnic.